

Giszowiec /dříve Gieschewald/ byl vystavěn v letech 1907 – 1910 jako obytné sídliště venkovského typu určené pro hornické rodiny z dolu „Giesche“ (nyní „Wieczorek“). Výstavba byla zahájena z podnětu Anthona Uthemana, ředitele společnosti Georg von Giesche's Erben /Dědici Georga Giescheho/ podle návrhu Emila a Georga Zillmannových. Byl ztělesněním myšlenky zahradního města podle anglického urbanisty sira Ebenezera Howarda. Dnes je to katowická čtvrť vzdálená 6 km od centra města. Giszowiec je neobyčejné místo. **Zveme Vás na procházku.**

1 Náměstí Pod Lipami – dříve tržnice, dnes parčík, uprostřed roste buk Anthon starý více než sto let. V budově stojící na východní straně náměstí se nacházely pekárna, řezník a obchody se zeleninou a rukodělnými výrobky. Koncern Giesche dohlížel ceny zboží, aby jejich úroveň byla co nejnižší.

2 Bývalá budova Lesní správy – původně sídlo nadlesního a zároveň i správce sídliště. Na budově se dodnes zachovaly charakteristické detaily – jelení hlava a věžní hodiny, které podtrhují status tohoto místa.

3 Stará škola – bývala základní škola u nám. Pod Lipami z roku 1908.

4 Giszowský park s nádhernými exempláři starých stromů. Byl zapsán do Seznamu památek Slezského vojvodství. V areálu parku se nachází hudební pavilon a hřiště na pétanque, a také restaurace „Dworek pod Lipami“, která servíruje slezskou kuchyni.

5 Městské kulturní středisko Szopienice-Giszowiec – budova bývalé Slezské hospody, kde se nacházely kavárna, dvě klubovní místnosti, plesový a divadelní sál. Vedle byla postavena prádelna a mandl a také stáje pro koně, chlévy, kurník a stání pro vozy.

6 Slezská jizba (Gawlikówka) – bývalá stáj. Nyní je tato budova zařízená po vzoru tradiční slezské jizby s památkovým nábytkem a předměty denní potřeby. Tvořil zde malíř-amatér Ewald Gawlik, zástupce slavné Janowské skupiny, jehož obrazy jsou ve Slezské jizbě vystaveny a zpřístupněny pro návštěvníky. Mnoho z nich představuje ukázky každodenního života dávných obyvatel.

7 Památkové domky – je možné shlédnout při procházce ulicemi Wesołowska, Barbórki, Przyjemna, Przyjazna, Ewy a Kwiatowa. Byly postaveny pro cca 600 hornických rodin a úředníky. Převažují rodinné dvojdomky, občas se vyskytují i větší domy pro tři nebo čtyři rodiny, zatímco domků pro jednu rodinu je jen málo. Jedná se o pozůstatky originální sídlištní zástavby, jež byla tvořena přízemními a jednopatrovými domy s vysokými střechami ve 42 typech podle návrhu E. a G. Zillmannových. Z této staré zástavby se zachovalo pouze 30 procent domů, ostatní padly v 70. letech 20. století za obětí ubytovacím potřebám dolu Staszic. Kazimierz Kutz o tom natočil dojemný film „Jako korálky v růženci“.

8 Kadeřnictví na adrese Pod Kasztanami 34. Uvnitř najdeme výtvarné překvapení – galerii obrazů E. Gawlika, „van Gogha z Giszowce“, přímo u stropu. Ludwik Lubowiecki, bývalý majitel, byl totiž milovníkem děl tohoto malíře z Janowské skupiny.

9 Americká kolonie – v roce 1926 byl koncern Giesche zakoupen americkým podnikem „Silesian-American Corporation“. Do Giszowce proto přijeli noví obyvatelé z Ameriky, pro něž byla postavena malá kolonie úřednických domků. Americká kolonie zahrnuje také šest velkolepých vil, jejichž vzhled odkazuje na anglosaskou architekturu.

10 V nejvyšším bodě v okolí se nachází **vodárenská věž** (výška 33 m). Potrubím zásobovala vodou domy na sídlišti, kde stály každých 100 metrů vysoké pumpy, z nichž obyvatelé čerpali vodu.

11 Na adrese Pszczyńska 10 se nachází **vila ředitele koncernu Giesche**. Pro A. Uthemana, tehdejšího ředitele koncernu Georg von Giesche's Erben, ji postavili na začátku 20. století podle návrhu E. a G. Zillmannových. Během druhé světové války v domě bydlel pohlavár nacistického Německa gauleiter Fritz Bracht, župní vedoucí Horního Slezska.

12 Prohlídku Giszowce stojí za to zakončit u **Rekreačního střediska „Barbara – Janina“**, jehož název je odvozen od dvou okolních rybníků. Ti nejvytrvalejší mohou pokračovat v procházce stezkami pro pěší nebo cyklisty, které vedou rozsáhlým lesním areálem až ke koupališti „Słupna“, lesní osadě Hamerla, rybníku Starganiec anebo čtvrti Piotrowice.

Městský úřad Katowice, odbor propagace

40-003 Katowice, Rynek 13

tel.: +48 32 259 38 50

E-mail: it@katowice.eu www.katowice.eu

Turistické informační centrum

(Oddělení městské etnologie Muzea dějin Katowic)

Nikiszowiec, ul. Rymarska 4

tel.: +48 32 255 14 80

E-mail: nikisz@katowice.eu

Muzeum je v provozu:

úterý - pátek 10⁰⁰ - 18⁰⁰

sobota, neděle 11⁰⁰ - 15⁰⁰

Autobusy z centra města, směr Giszowiec:

30, 674, 920

VYSVĚTLIVKY

- 1 Náměstí Pod Lipami
- 2 Bývalá budova Lesní správy
- 3 Stará škola
- 4 Giszovský park
- 5 Městské kulturní středisko Szopienice-Giszowiec
- 6 Slezská jizba (Gawlikówka)

- 7 Památkové domky
- 8 Kadeřnictví
- 9 Americká kolonie
- 10 Vodárenská věž
- 11 Vila ředitele koncernu Giesche
- 12 Rekreační středisko „Barbara - Janina“